

Nemzeti Társalkodó.

Julius' 21-dik napján 1832.

Tudósítás a' Mezei-Gazda II-dik Fűzetéről.

Minden született hazafinak, annyiban mennyiben tanultsági hasznost terjesztő szándéka és esmeretségi köre engedi, munkálódni, nemcsak illő sőt kötelesség is. Ezen tekintetből: nem kételkedve azon, hogy közelebbi tudósításom, melyet ezen gazdasági folyóírásról adtam, minden helyesen elintézt gazdaságot folytató, és kedvellő érdekes olvasók által, nem a' tudósítás hijánosságát, hanem a' tudósított munka fontosságát tekintetbe véve, részvétellel fogadtatott legyen. Szólok rövid tudósításképen annak II-dik Fűzetéről:

A' munka, a' már első értekezésemben (I. n. Társ. 16 szám.) megírtt szerkeztető és kiadó által, az előbbihez hasonló alkotásában, csinos borítékban, jól olvasható betűkkel, hibák nélkül jelenik-meg, az első fűzettel való egybekapcsoltatását fentartva, a' 122-dik lapon kezdő XV-k számmal jegyzett Értekezést:

A' Márgáról, és márgázásról. Puvis szerént.
Az értekező, egy rövid előszó után, meg

magyarázza a' Márgának, mint trágya szer-
nek chemiai felosztását, annak alkotó részeit,
's ezen részeknek külön külön, vagy egye-
sülve tett munkálkodását, a' véle trágyá-
zott földön; rövid topographiai oktatást is
adva a' márgának a' földben rejtezéséről, 's
annak minél könnyebben lehető felfedezésé-
ről. Ezeken keresztül menve, a' tartomá-
nyokat, vidékeket számlálja elő hol kisebb,
vagy általános mértékben a' márga trágya
szer haszonnal alkalmaztatik, megjegyzésül
teszi a' károkat is, melyek a' felesleges már-
gázás, avagy annak helytelenül lett alkalmaz-
tatásából származtak. Igy p. o. egy több
mész részt tartó föld, ha fejér márgával,
mely 80 font szénsavanyos meszet foglal ma-
gában, trágyáztatik, a' földnek több évekre
való elrontását szűli. Ezekre figyelmeztetve,
és több külföldi példákkal magyarázva, hosz-
szas, és környülállásos Értekezésében, fel-
világosítását adja a' márgával való trágyá-
zás czélirányos alkalmaztatásának, utasít,
hogy a' fekete sükeres föld milyen minémü-
ségű márgát kíván, milyent az agyagos, fő-
vényes, avagy kövéces, mennyisége alkalmaz-
tatását holdonként kiszabja, sőt eszten-
deit is feljegyzí, a' mennyire ezen trágyá-
zás a' föld javítására behathat. —

Nálunk, nevezetesen a' mezőségen, ma-
rosterin, és egyebütt is a' Vármegyéken a'
föld általjában kövér, a' mi nagyobb ré-
szint némely helyeken csak jó művelést ki-
ván, de az állati trágya is, kivévén a' vá-

rosokat, a' legnagyobb mennyiségben nemcsak találhatik, de évekről évekre megéződve a' pajták végiben hever, a' mesterséges trágyákra tehát még mindenütt nem szorultunk, de vannak helységeink hol a' határ szűkvolta a' parlagozást nem engedi, és a' húzamosan elmívelt föld a' trágyázást megkivánja, itten a' trágya rendszerént szűken kapható, kivált Székely földin, és a' Szász-ságnak egy részin, vannak a' helységektől távol fekvő szántó földeink, melyeket a' távolság miatt állati trágyával kövéritni lehetetlen, vagy hasznot nem hajtó munka lévén, inkább káros szokásból több esztendei parlagon hagyással hozatnak helyre; és mivel talán szinte egy Helységünk sincs melynek határán ezen természetnek ajándéka fel ne található, még pediglen szántó földeinkhez alkalmaztatott állapotban; ilyes helyheztetésekben méltó volna nálunk is a' márgázást a' gazdaság javítása tárgyául felvenni. Mert az Értekezőt elmellőzve is, már a' legrégebb gazdasági munkák teljesek ezen javallatokkal, a' legujabbak közül pedig, hogy mást ne említsek, Putsche Encyclopaedie der Landwirtschaft; Schriften, und Verhandlungen d. ök. Gesel. in Sachsen 'sat. oly sarkalatos próbatételek következéseiből bizonyítják-be, melyen senkinek kételkedni nem lehet. Tökéletes útmutatásokra vezet azonban a' jelen Értekezés is, és azt elfogadhatóvá teszi azon különösen ajánlható okokból is: mivel az

állati trágya a' tapasztalás szerént a' térhe-
lyen is, rendszeren alkalmaztatva, alig hat hasz-
náló évekre termékenyit, a' márga ellenben
példákkal bizonyittatik hogy 20, sőt 30 évek-
re javítja a' földet.

2-dik Értekezés: A' nyereségről, 's vesz-
teségről a' gazdaságban, Magyarországnak
több vidékén. Vagy is gazdasági tanácsadá-
sok bírtokosok, 's gazdasági tisztviselők szá-
mára. Sorgétől. —

Az Értekezés ezen kérdésem kezdődik:
„Miféle gazdasági természetűek műveltet-
nek a' mostani környülállások között kisebb
vagy nagyobb haszonnal, 's melyek a' leg-
hasznosabb gazdasági rendszerek? Ebből ön-
ként érthető, hogy a' tudós Értekező úr ja-
vallatokat teszem sok helytelen systemát foly-
tató gazdáknak, magok eddig folytatott alap-
rendtartásaikat elhagyni, olyannal felváltá-
ni, mely mostani világi helyheztetésünkben
reája, 's jószágára nézve legsikeresebb, 's
célirányosabb. Ezen kérdésre pontos fele-
letet adni, oly sok slendrián gazdáknak e-
szeket sarkokból kiemelni, sokaknak régi gaz-
dasági rendszerektől való eltérést, és jószá-
gok helyheztetéséhez alkalmazhatóbbakat ja-
vallani tudni: erre, nem csak theoreticus,
de mindenben száz meg száz próbákon ke-
resztül ment practicus gazda kívántatik; mert
a' ki 40 esztendeig jószágában csak búzát ter-
mesztett, és ámbár ezen természetnek csak
középszerű hasznát tapasztalhatta, sőt néha
éppen kárát is, mégis sarkalatos okok kel-

lenének azt arra venni, hogy búza termesztését felhagyja, vagy legalább kisebbre szorítsa, 's helyette földjeit kenderrel, 's lennél vesse, azért mert ennek mindég lehet vévője, de búzájának csak némely esztendőben. Azonban ezen értekezés csak figyelmeztető előre bocsátása azon nagy javallatoknak, melyeknek közrebocsátását az író igéri; első részéül egy pontosan felvető számítást terjeszt előnkbe, annak megmutatására, hogy a' lovakkal való dolgoztatás a' gazdaságban olcsóbb, 's következésképen hasznosabb mint az ökrökkel. Ez Magyarországnak sík térjein állható; Erdélyben is vannak oly helységek, hol a' lovakkal való szántás gyakoroltatik, nagyobbára csak ottan, hol a' fuvarozás a' gazdának egyik keresménye lehet; de országunkban nagyobbbrésziént az ökrökkel való gazdaság elsőséget nyert, akár azon okból, hogy a' sok évek által elhasznált ökör meghízaltatván, elaggott korában is a' gazdát kárban nem hagyja, akár abból: mivel erdélyi paraszt lovaink apró termeteikhez képest gyengék, 's a' húzomos munkára nem alkalmaztathatók.

A' III-dik Értekezés szóll: a' takarmánygyökerek, és gurnók termesztéséről. Előadja ez, minden gyökeres plánták' termesztése módját, de különösen szól a' kerek és más répák termesztéséről, azon plánta szeréről, mely külföldön nem csak mint igen alkalmas marha hizlaló takarmány használtatik, de művészeti tárgyban is a' legjobb

czukor készítésre fordítatik, mely Franciaországnak teméntelen millió frankjait kiméli-meg — ezen plántának termesztése igen könnyen alkalmaztatólag magyaráztatik.

IV-dik Értekezésben folytattatik a' gazdasági földek elosztásának, tudománya Gátytól.

Végtére: mint az első' füzetben, úgy itt is következik egy vegyes tárgyú toldalék, különbféle oktatmányokat foglalva, nevezetesen:

a). A' napra forgó termesztése, 's használása. Ezen igen könnyü móddal termesztethető plánta nem sok dicséretekre méltatik. Legnevezetesebb gazdasági szer lévén benne az olaj, ez két hétre megavasodik, ezt is kevesebbet ad mint más olaj plánták, magok virágja hogy festékül használtathassék, ok nélkül való fáradozásnak mondatik; leveleit csak legnagyobb éhségiben eszi meg a' marha; száraz kóréja tűzre jó ugyan, de kevés lúgsóval teljes hammut adhatván, csak a' legnagyobb szükség pótolékja. Azon uradalomban, melynek szerentsém van egyik tagja lenni, ezen plánta 1831-től fogva míveltetvén közép mennyiségben, a' reá fordított munka bőven vissza potóztatik, lévén olajja préselését, valamint a' mag megőrlését könnyítő mív, ez által préselt olajja nem alább való a' boltjainkban árulni szokott fa-olajnál, lámpásban használható; e' felett kedves csemegéjek a' pulykáknak, és réczéknek, sőt a' sertések étvágygyal eszik, csak mindeniknek mértékletesen adassék. De méltó volna a' mezőségen, hol a' fának szükit, az egész

helységet oly kellemetlen szaggal eltöltő száraz ganéval potólják, egész ugarokat bevetni, mert alkalmas kövérségű földben legalább is egy közepszerű kert karonyi vastagságra nő, melynél fűteni, 's főzni is lehet, és semmi szagot maga után nem hágy, sőt hammuja is használható.

b). A' zsuzsuk (Gergelicze) ellen szerül ajánltatik: tavasz elején a' falak bemeszélése, tavasszal pedig egy-két czinege madárnak a' gabonásba eresztése, mely a' meszeléstől el nem vezett gergeliczét mind elfogdossa. Minthogy a' gergeliczét általjában olyas szerekkel lehet elpusztítani, melyeknek erős szagja gyenge létekre halálos következt szülhet, ajánlhatom: hogy minden ember úgy építse gabonássát, hogy az alá sertéseket, vagy majorságokat rekeszthessen, a' padlása deszka légyen, ezen állatoknak alólról felható saját szagjok a' behozott, vagy ottan nyüsgő gergeliczét mind megöli. Ez nem az én találmányom, hanem egy oly erdélyi gazdáé: volt, ki hólta után százezereket hagyott nagy reménységű gyermekeire, de hogy ez igaz légyen magam is tapasztalom.

c). A' juhok taknyosságának orvoslásául ajánlja: a' beteg juhoknak az egészségtől való elválasztását, minden darabnak estve reggel egy maróknyi sóval elegyített gabonát adni mind addig míg a' nyavalya megszűnik. Ha a' taknyosság gyúladásos, a' gabona közzé szárasztott fűzfa hejját ajánl, azonban megkivántatik a' beteg juhok nyáron

jó száraz legelőre hajtassanak, télben pedig jó széna adassék.

d) Zöld trágyázás mód Flandriában; mely ebből áll: az ugarnak hagyott földben len vettetésen jó tavasszal, megéréskor kinyövetik, a' föld pedig bab, borsó, répa, 's más keverékekkel újra bevettetik, kikelvén a' vetés idejekor reá szántatik, 's bevettetik búzával.

e). Amérikai vagy is kender komótyu (Trifol. melilot) ajánltatik, a' több ellene támadott előítéletek megczáfolása után, mint igen jó tápláló kost a' barmoknak.

f). Hathatós szőlő trágyául ajánlja Ramelló a' levelezéskor lehánt sarjadékoknak a' töke körül való eltemettetését.

g). A' mezei egerek kiirtásának új módjául ajánltatik: a' spanyol borsót jól megfőzve gálitzkőben, minden egér jukba 5, 6 elhinteni, mely a' tapasztalt próba szerint az egereket a' mezőről Thuringiában tökéletesen elpusztította.

h). Valami a' sértés ólakrul: ajánltatik itten egy igen együgyü azonban természetes okokból megítélhető javallat; t. i. minden ólnak közepébe, a' sertések mennyiségéhez képest, tétessék egy, két vagy több oszlop, melyhez a' hízó sertés hozzá dörgölődhessék, iratik mint többszöri próbált szer.

Végtére következik a' gabonáknak, és más kereskedési, természetményi szereknek piatzi árrok különbféle magyarországi városokban, Februarius és Martius hónapok-

ban. A' füzetet berekeszti egy lithographiai tábla, a' munkában meglévő tárgyak, és eszközök rajzolatjával.

Nemzeti nyelvünk, valamint a' külföldi gazdagsági tudományja körében megjelent, és jelenő munkák teljeseik részszerént az előkor húzomos tapasztalása által helyben hagyott, részszerint újonnan feltalált gazdasági javallatokkal. A' jónak, és hasznosnak előmozdítása azon cél, mely a' nemesen gondolkodó írók javallataiban útasítja; ennek valóságában meggyőződve, az előterjesztményt, jószága és környülményi helyheztesét tekintetbe véve, alkalmaztathatja minden, kit nem csak az extensiva, hanem az intensiva oeconomia célirányosabb folytatása érdekel. Így azon gazda kinek földje javitást kíván, és ezt termékenységre segélő, következésképen gazdaságát sükeresítő trágya dolgában megszűkülve van, fogadjael, 's fordítsa hasznára az azt kipótló szereket, különben ha módok előtte esmeretesek, 's nem használja, önnön hibáját sínli; valamint azon 40 esztendő gazda is, ki meggyőződven azon, hogy a' búzát jószágában nem honnosithatja, és mégis természetesen a' módosító oktatást el nem fogadja, maga túri hibájából háromlott kárát. Ezen javallatok alkalmaztatásában azonban a' tapogatódzva bánás, kisebb próbatételek által a' javallatok elfogadhatóságának megpróbálása, hogy az okos gazdának kötelessége, önkéntesen következik, mert a' ki vak követője

a' gazdasági könyveknek, a' nélkül hogy ön-
 nön tehetségét, földje minéműségét, hely-
 leztesítését figyelemre vegye, éppen oly ki-
 gúnyolásra méltó mint az, ki kába szőrszál-
 hasogatásból hüvelykmérővel kezében kíséri
 's méregeti majd minden lépésre a' robot-
 tos ekéjének a' földbe hatását, vagy a' ki
 minden kévét fontal méregetve fogadna-el
 a' kötözőtől, mind egyik csak nevetség tár-
 gyul teszi ki magát azon slendrián gazdák
 előtt, kik minden józan újításnak, 's abból
 származható előmenetelnek ellenségei. Min-
 den ágaiban a' tudományoknak vitattatnak
 néha száraz, és alaptalan theoriák, állitá-
 sok, de ezek csak egy két órányi unalomra
 büntethetik az olvasót, a' követőt kevés bosz-
 szúságra; de az élet fentartása, jóllétün-
 ket, és familiai boldogságunkat eszközlő tu-
 dományban, t. i. a' gazdálkodásban csak több
 probatételek után fogadtassék-el minden ta-
 nított vagy vitatott theoria systematicai rend-
 szere; mert egy helytelenül tett probatétel
 tíz évi szerzeményünket félezesíti-meg. Nem
 mind a' könyvek adnak azonban oktatást a'
 gazdaság akar mely ágaiban; saját probaté-
 teleinket esmellőzve, ereszkedjünk le a' pa-
 raszt házikójába, ekéje mellé, itten is való-
 ban fedezhetnénk fel elrejtve titkokat, kik
 természetes tudatlanságokból, ezeket sem ér-
 demelhető figyelemre nem méltatják, sem
 tapasztalás szerént, földes urók iránt viseltető
 gyűlölségből, nem közlik. És ki ezeknek o-
 ka? valyon az kitől minden utak el vannak

zárva a' lelki művelődésre, testében, mint lelkében dúrva; vagy azon földesúr ki a' maga aristocraticum principiumából a' korlátokat fentartja. Így a' nélkül hogy akar-nók; azon egy ország lakójinak egyben olvadása, 's abból következő több jók közzül, az elmúlhatatlanul a' robottos kezére bizott gazdaságunkban elő haladnánk, a' földesúr, és mívelt jobbhagy között költsönös bizodalom gerjesztetnék; két egymással ellenképen gondolkodó, tartózkodó felekezet organisal-tatik. —

Tehetem ugyan önnön magamnak azon szemrehányást: hogy mind ezen utóbbiak, a' felvett tudósításhoz nem tartozó dolgok; de csekély ítéletem szerént, ha a' jobbító alaprégulák adása tudományi körömön feljül is van, és így csupán a' kül, vagy belföld tudossai irományait javallatait hirdethetem, nyitva vannak még is előttem azok, melyek a' gazdasági előhaladásnak gátjául tekintet-hetnek, 's ezekből egy egy részt emlékezet-be hozni, ismételni elegendőnek véltem magamat, mert ezen felhozott akadályát ha-zánk kifejlődésének minden józanon gondol-kodó hazafi elisméri ugyan, de csekély bá-toróságositást ígérő hasznából a' javítást jobb időkre halasztja. Ez azon vezér gondolat mely értekezésül vett céloimtól eltérít, vak-merőül oly dolgokat feszegetni melyek egy or-szágos alkotmányt érdekelve, méltán ide nem tartozóknak vétethetnek. Azért ezeknek bő-vebb kifejtését más pennájára bízván, midőn

a' mezei gazdát újból minden érdemes olvasóknak ajánlanám, elhalgatok. K. f. v. v. Junius 9-dikén 1832.

S. B. M. . . . s.

Egy pár szó az időnek lelkéről.

Az ideák kifejlődéséből végre közvélekedés, 's ebből az úgy nevezett idő lelke lesz. Ez egy olyan hatalom, mely ha néha hibákon és bal-ítéleteken nyugszik is, mivel a' léleknek, a' tapasztalásnak és az időhöz való relatióknak produkuma, minden phisicai hatalman uralkodik; 's akar mely kemény öszvecsapás után is, a' győzelem az övé. Az idő lelkének árjával szembe úszni, vakmerő, és sükeretlen probatétel.

Minden időben más más volt a' közvélekedés, és az ebből született idő lelke. Vólt idő a' história bizonyítása szerint, melyben minden, kezdve a' fejedelmeken az utolsó napszámosig, a' hierarchia erősítésére dolgozott. A' ki akkor az ellen törekedett belé maradt. Egy német birodalombeli Császár, mezitláb áll, sanyaru időben, a' Pápa palotája udvarán, egy ilyen mérészsége meglakolásául. Volt más idő, mikor minden Palestinába sietett a' Szent föld kiszabadítására; más ismét vala mikor csaknem minden erő a' hierarchia megtörésére akart egyesülni. — A' publica opinio, és az idő lelke, minden-

kor, és mindenütt, a' nemzetek, és századok humanitássának, és civilisatiojának mértéke.

A' jelen idő közvélekedése, és lelke: az emberi jusok melletti közönséges felszólalás. Az elnyomott emberi jusok emancipatiojára egyesített lelkes törekedés, sok helyeken, már is dicső győzedelmet nyert. Azonban az előre fel nem számítható rendkívüli jelenések békövetkezése, vagy valamely remélt jónak kimaradása, a' biztató kinézések virágjait, idő előtt elhervaszthatják.

Mint ma a' dolgok, a' politicalai világ theatrumán, úgy ritkán állottak. A' gondolatok csudálatos forrásban a' kinézések kívánságok, és ohajtások sok helyeken példátlan hánykodásban vannak. Az újítás, és változtatás lelke minden felé ébred, és a' kitörésre szinte készen áll. Küszködik a' polgári világ csak nem közönségesen, a' kinézett célhoz vezető eszközök elválasztásában. Mindent meg akar próbálni, a' mi a' nekie jól nem eső szoritást tágíthatná. A' tusakodás nagy elszántsággal, és herosi bátorsággal kezdődött. Már vérpatakok is folytak, már vidékek borítottak bé a' felkonczoltak testeikkel, 's ah! még is a' hol ezek történtek minden a' régi lábön áll, azon inségen kívül, mely a' le nem konczolt és ki nem vándorlott szerencsétlen polgárok sorsába jutott.

A' ki a' jelen kor lelkének árjába, belé nem akar fulladni szükség némely az okosságön fundált igazságokat gondolóra vennie.

A' forrásban lévő gondolatoktól, mint

az ilyen fellegektől, nem áldást, hanem átkot, és pusztulást lehet várni. Az indulatok hánykodása, mint a' tengeré, a' helyett, hogy bátorságos kikötőbe vezetné a' státus közjavát-vivő hajót, vagy elsüjjeszti, vagy kőszírthoz csápván, széttöri. Jó rendbe szedett megfontolt gondolatok, csendes érzések, mérséklett indulatok, a' már meglévő, 's még megeshető dolgok, történetek, 's környülállások okos felszámítása: ezekben kell gyökerezni a' nagy dolgok kivitelét czélozó törekedéseknek. Megvesztegethetetlen egyetértés, eltántoríthatatlan bátorság! ezen léleknek kell a' köz jó kivivásán tusakodókat vezérelni.

Mindennek ideje van: teljes idején tul semmi sem maradhat; de azon innen sem jöhet elő. Ezt a' teljes időt békességes türelemmel, de a' szükségesek megtételével várni bé, az élet philosophiájának, és politikájának, nem csak legszebb, hanem hasznosabb mestersége is. Az okos mérséklettség gazdag kincstár, a' jó cél eszközlésére. A' jövődöre kinézni nem tudó, és a' combinációkhoz nem értő gyermek, jelen gyönyörűségei táplálására, csintalan pajkosságból, lefosztja a' gyümölcs virágokat, leveri, és hajgálja az éretlen gyümölcsöket is. A' meglett embernek tudni kell, hogy minden gyümölcsnek jó íze, tápláló ereje csak értkorára készül-el; tudni kell, hogy az éretlen gyümölcsök erőszakos verése, vagy rázása, sokszor a' termőfa vesztébe kerül; tudni kell, hogy a' megért gyümölcs magában, vagy

gyenge rázással is lehull: ő hát, mint jövőre néző okos gazda, nem csak maga nem tépi-le gyümölcs termő fájról a' virágokat, nem csak maga nem rongálja azokat éretlen gyümölcsökért: hanem gondosan vigyáz, hogy kertjében ezt mások még a' pajkos gyermekek se mívelhessék. Ilyen természetiek az élet javai is, 's ilyen maga viselet kívántatik-meg, azokra nézve is. Azok megérésének is van, mint a' gyümölcsökének tulajdon ideje.

A' jó megnyerhetésére józan megfontolásból kell kiindulni. A' jobbitásokkal rendkívül siető, hasonlít azon együgyü emberhez, ki hamarábbi őrlés kedvéért, magát a' gátot vágná-el, melynek következése a' malom' elfulladásá- és az alatti vidék elborítása. Kérdje-meg akar-ki, a' lefolyt idők történeteit: nem azért maradt é ki sokszor a' jó; mert a' jobbitásra törekedők szelességből, előre mindent öszve sziláltak?

A' gondviselés az emberi nemzet sorsa újjá születését, nem annyira rendkívül való történetek, mint rendkívülvaló emberek által szokta eszközölni. Ezek nélkül amazok, a' múlt, és jelen idő számos bizonyításai szerint, olyanok a' Status javára, mint a' tengeren fuvó kedvező szél, a' kormányozó nélküli hajóra nézve. Cél nélkül hanykodik, sőt rongálódik eszes, bátor, és tanult kormányosok nélkül, a' status nagy tengerén, a' közjóval terhelt hajó. A' mely időnek nincsenek rendkívül-

való emberei, attól nagy és boldogító történeteket nem lehet várni.

Mikor az ellenkező felek praetensioi között erős a' reactio, még messze van az áldott békesség azon pontja, hol az interessék öszvetalálkozva, egymást átölelve, szülhetnek a' köz jót. Az idő, mint ezt feljebb is érintém, mindent meg érlel, meg az említett ponton való öszvetalálkozhatást is. Ennek elvárására békességes tűrés, megfontolt lépésekkel tett munkásság kívántaik-meg. —

Egy lelki szegény.

Különös Elégtétel.

Includont a' híres énekest Angliában egy előkelő Angol bajvivásra hívta-ki. Ő megjelent, de a' helyett hogy viaskodó helyzetbe állana, azon akkor kedvelt éneket „Kedvesem szep pár szeme“ éneklé-el, 's ezen szókkal végzé azt: Remélem mylord, ezen kedvelt ének mely most minden Angolt kielégít, az úrnak is teljes elégtétel! 's ezzel eltávozék.

K é r d é s.

Ki buzgobb hazafi? — az ki anyja megvérzett mejjének szemlélésére megirtózván, tőle örökre eltávozik? — vagy az ki anyja vérző sebeit kötözgeti apolgatja, 's ha nem is ér czélt, vas pályáját végig megizzadja.

M. G.